

ปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

Hemp legal status issues in the Narcotics Act, B.E. 2522

Received: March 9,2021

Revised: May 19,2021

Accepted: June 7,2021

อรอุมา ชัดเจนกิจ¹, เอกพงษ์ สารน้อย²

Onuma Chatjenkit, Egkapong Sarnnoi

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกัญชง โดยศึกษามาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องหรือเทียบเคียงกับกัญชง มาใช้วิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันกัญชงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษในแต่ละประเทศ และมีหลายประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนากัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจและใช้ในทางการแพทย์ โดยแต่ละประเทศได้มีหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC ในกัญชง ซึ่งมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC ดังกล่าวนั้นต้องอยู่ในการควบคุมของหน่วยงานของภาครัฐ สำหรับประเทศไทยกัญชงถือว่าเป็นสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 บุคคลหรือหน่วยงานที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การนำบทบาทของภาครัฐในการควบคุมสังคมและการควบคุมทางด้านเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมยาสูบมาปรับใช้กับกัญชง เพื่อการพัฒนากัญชงให้เป็นพืชเศรษฐกิจเช่นเดียวกับยาสูบโดยชอบด้วยกฎหมายต่อไป

คำสำคัญ: กัญชง, กัญชา, กฎหมาย

Abstract

This research aimed to study concepts and theories related to hemp. The study was conducted by reviewing the international legal measures, international law, and the legal measures of Thailand that has related or comparable to hemp. The data has been analyzed and compared with the legal measures related to the legal status of hemp and provides suggestions to solve the aforementioned issues.

The study found that at present, hemp has the status of a narcotic drug in each country. Many countries have focused on the development of hemp as an economic

¹ นักศึกษานิติศาสตรบัณฑิต, หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม
e-mail : onuma_wa@hotmail.com

² ดร.ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม

crop and for medical use. Each country has criteria and measures to control the THC volume extracted from hemp. The aforementioned measure used for controlling THC content must be under the control of government agencies.

For Thailand, hemp is considered a narcotics category 5 as stated in the Narcotics Act B.E 2522. Any person or agency who wants to produce, import, export, distribute or have in possession of hemp must have legitimate authorization only.

The suggestions for this research included applying for the government roles in social control and economic control of the tobacco industry to be applied with hemp for further development of hemp to be an economic crop same as tobacco.

Keywords: Hemp, marijuana, Low

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทความนี้เป็นการศึกษาพืชชนิดหนึ่งที่ชื่อว่า กัญชง มีชื่อสามัญว่า Hemp (เฮมพ์) และมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Cannabis sativa* L. subsp. *Sativa* เป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชา คือ Cannabaceae ซึ่งกัญชงและกัญชาจะมีสารชนิดเดียวกันคือ สาร Tetra Hydro Cannabinol หรือที่เรียกว่า THC และสาร Canabidiol หรือที่เรียกว่า CBD ซึ่งสาร THC เป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้ผู้เสพมีอาการตื่นเต้น ช่างพูด หัวเราะตลอดเวลา สำหรับประเทศไทยมีหลายคนมักเข้าใจผิดคิดว่า ต้นกัญชงก็คือต้นกัญชา แต่แท้จริงแล้วต้นกัญชงแควมีลักษณะคล้ายคลึงกับต้นกัญชาในด้านลักษณะทางพฤกษศาสตร์เท่านั้น ไม่ใช่พืชที่เป็นสารเสพติดเหมือนกัญชา เพียงแต่ต้นกัญชงเป็นพืชที่นิยมนำมาแปรรูปทำเป็นผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการถักทอ นอกจากนี้กัญชงมีประโยชน์หลากหลายและปัจจุบันมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาและส่งเสริมให้ปลูกกัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจ เพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและในเชิงอุตสาหกรรม โดยเส้นใยแห่งของกัญชงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทอเป็นผ้าใยกัญชง ทำหัตถกรรมพื้นบ้าน ฉนวนกันความร้อน สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมกระดาษ และสำหรับสารสกัดจากเมล็ดกัญชงยังใช้เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ความงามและดูแลสุขภาพ เมล็ดกัญชงมีคุณค่าทางโภชนาการสูง จึงมีการนำไปทำเป็นอาหาร เช่น นมจากเมล็ดกัญชง ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร(Hemp seed oil) เป็นต้น นอกจากนี้ยังนำไปใช้ปลูกบ้านสร้างเรือน และทำพลาสติกชีวภาพ เป็นต้น กองควบคุมวัตถุเสพติด (2562)

นอกจากกัญชงจะมีประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรมต่างๆแล้ว กัญชงยังมีสรรพคุณในด้านการรักษาโรค ซึ่งนิยมใช้กัญชงเป็นยาสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาโรคแบบพื้นบ้าน ดังนี้

ดอกของกัญชง ใช้รักษาอาการ ดังนี้

1. อาการคลื่นไส้ – สำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งในขณะที่ได้รับเคมีบำบัดและผู้ป่วยเอดส์ กัญชงเป็นที่นิยมมากกว่าการใช้ยา THC ในรูปแบบเม็ดเนื่องจากมันทำงานได้เร็วขึ้นและผู้ป่วยสามารถให้ยาได้แม่นยำกว่า

2. ความดันในลูกตา – สำหรับโรคต้อหิน กัญชงบรรเทาความดันในดวงตาของพวกเขาที่นำไปสู่การตาบอด

3. การชัก – กัญชงช่วยปรับปรุงสภาพของผู้ป่วยที่มีภาวะชัก

4. ปวด – สำหรับผู้ป่วยจากอาการปวดหัวไมเกรน, ปวดหลังปวดประจำเดือน, ปวดกล้ามเนื้อ, เส้นโลหิตตีบและสมองพิการ, กัญชงช่วยลดกล้ามเนื้อกระดูกและแรงสั่นสะเทือนและช่วยให้พวกเขาหลีกเลี่ยงยาบรรเทาที่มีผลข้างเคียงที่ร้ายแรง

5. อาการซึมเศร้า – สำหรับผู้ป่วยที่ไม่ตอบสนองหรือต้องการหลีกเลี่ยงผลข้างเคียงของยาอื่น ๆ

6. โรคหอบหืด – กัญชงขยายทางเดินของหลอดลม

จะเห็นได้ว่า กัญชงมีประโยชน์หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรมต่างๆ หรือนำมาใช้ในการรักษาโรค แต่ในปัจจุบันสำหรับประเทศไทยกัญชงถือว่าเป็นพืชยาเสพติดให้โทษประเภท 5 เช่นเดียวกับกัญชา ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เนื่องจากกัญชงและกัญชามีสารสำคัญที่มีอยู่ในพืชกลุ่มนี้ที่ถือว่าเป็นยาเสพติด คือ สาร tetrahydrocannabinol (THC), Cannabinol (CBN) และ Cannabidiol (CBD) ซึ่ง THC เป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้ผู้เสพมีอาการตื่นเต้น ช่างพูด หัวเราะตลอดเวลา ส่วนสาร CBD เป็นสารต้านการออกฤทธิ์ของสาร THC ซึ่งในกัญชงนั้นจะมีปริมาณของสาร THC ต่ำมาก และมีปริมาณของสาร CBD สูงกว่าสาร THC ส่วนกัญชานั้นจะมีปริมาณของสาร THC สูง (ประมาณ 1-10%) และปริมาณของสาร THC ก็ยิ่งมากกว่า CBD อีกด้วย ประกอบกับประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกและเข้าลงนามผูกพันตามอนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 แก้ไขโดยพิธีสาร 1972 เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2518 (ค.ศ. 1975) ซึ่งมีเนื้อหาของอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับกัญชงว่าเป็น คือ การที่อนุสัญญามีการแก้ไขเพิ่มเติมในปีใน ค.ศ. 1990 ให้คำจำกัดความของคำว่า “ต้นกัญชา” หมายความว่า พืชใดๆ ในตระกูลกัญชา ดังนั้น จากคำจำกัดความดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่ากัญชงที่เป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชาย่อมถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษตามอนุสัญญาดังกล่าวด้วยเช่นกัน แต่อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 แก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. 1972 ได้ยินยอมให้ใช้กัญชาทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ได้ โดยมีข้อกำหนดให้รัฐที่อนุญาตให้มีการผลิตหรือใช้กัญชาทางการแพทย์จะต้องดำเนินการโดยใช้ระบบอนุญาต (Licensing System) เพื่อให้มั่นใจว่าตลาดกัญชาของรัฐภาคีนั้นๆ จะมีปริมาณกัญชาที่ไม่เกินความต้องการใช้ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ได้ จะเห็นได้ว่า องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญในการพัฒนา กัญชาเพื่อใช้ทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์ หากเป็นเช่นนี้ก็เท่ากับว่า อนุสัญญานี้ได้ยินยอมให้ใช้กัญชงทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ได้เช่นกันตามคำจำกัดความของกัญชาในอนุสัญญานี้ด้วย

ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมพืชยาสูบโดยมีหน่วยงานของภาครัฐควบคุมกำกับดูแล ซึ่งอุตสาหกรรมพืชยาสูบถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นแหล่งรายได้สำคัญของภาครัฐในรูปแบบการจัดเก็บภาษี จากการสำรวจพบว่ารายได้จากอุตสาหกรรมบุหรี่ยุคหนึ่งสามารถสร้างอาชีพและรายได้จำนวนมากให้กับชาวไร่ยาสูบและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเทศปีละหลายล้านบาท โดยใช้ส่วนของใบยาสูบนั้นจะนำมาผลิตบุหรี่ยิ่งซึ่งเป็นสินค้าที่มีอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบเนื่องจากบุหรี่ยิ่งมีสารนิโคตินถือว่าเป็นสารเสพติดที่ทำให้ผู้สูบเกิดภาวะพึ่งพาประกอบกับควันบุหรี่ยิ่งทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของผู้สูบและคนรอบข้างด้วย แต่ภาครัฐก็สามารถควบคุมการบริโภคบุหรี่ยิ่งให้มีประสิทธิภาพควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจให้เกิดความสมดุล โดยภาครัฐได้มีการบังคับใช้กฎหมายควบคุมบุหรี่ยิ่ง คือ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และ

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2555 ให้มีการจำกัดพื้นที่การใช้บุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่, การจำกัดสถานที่ขายบุหรี่ เช่น บริเวณสถานศึกษา การห้ามโฆษณาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บุหรี่ เป็นต้น ดังนั้น หากนำมาตรการอุตสาหกรรมพืชยาสูบมาปรับใช้กับกัญชงโดยให้หน่วยงานของภาครัฐเข้ามาควบคุมกำกับดูแล ทั้งการเพาะปลูก การผลิต การแปรรูปของกัญชง ก็จะสามารถพัฒนากัญชงให้เป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ ไทยเช่นเดียวกับยาสูบได้

บทความนี้จึงได้ศึกษาสภาพปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เพราะในตัวบทกฎหมายตามพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ไม่ได้บัญญัติคำว่า “กัญชง” ให้เป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติแต่อย่างใด แต่หากมีการเสพ ผลิต นำเข้าหรือส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ก็จะมีโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความชัดเจนในการตีความตามกฎหมายอาญาที่ยึดหลักว่า “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ” ประกอบกับอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 แก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. 1972 ได้ยินยอมให้ใช้กัญชาหรือกัญชงในทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ได้ และที่ต่างประเทศบางประเทศอนุญาตให้มีการปลูกต้นกัญชงได้อย่างถูกกฎหมาย แต่ต้องควบคุมไม่ให้พืชที่ปลูกมีสารเสพติด THC สูงกว่าปริมาณที่กำหนด อย่างในประเทศทางยุโรปจะกำหนดให้มีสาร THC ในกัญชงได้ไม่เกิน 0.2% ส่วนในประเทศแคนาดากำหนดให้มีไม่เกิน 0.3% และในประเทศออสเตรเลียกำหนดให้มีไม่เกิน 0.5-1% เป็นต้น แต่สำหรับประเทศไทยนั้นยังไม่มีเกณฑ์หรือมาตรการควบคุมการปลูกต้นกัญชงให้ถูกกฎหมายอย่างเป็นทางการ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ศึกษาว่า กัญชง ควรมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือไม่อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 รวมถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน และสภาพปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของกัญชง
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องหรือเทียบเคียงกับกัญชง
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง
4. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในปัจจุบันกัญชงถือว่ามีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ถึงแม้ว่าในตัวบทกฎหมายไม่ได้บัญญัติคำว่า “กัญชง” ให้เป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่หากมีการเสพ ผลิต นำเข้าหรือส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง ก็จะมีโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความชัดเจนในการตีความตามกฎหมายอาญาที่ยึดหลักว่า “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ” อีกทั้งกัญชงไม่ใช่พืชที่เป็นสารเสพติดเหมือนกัญชา เพราะในกัญชงมีสาร THC (Tetrahydrocannabinol) ในปริมาณน้อยกว่ากัญชามากจึงไม่มีผลทำให้เกิดอาการมึนเมาหรือเสพติด และกัญชงยังมีประโยชน์ในด้านการแพทย์และด้านอุตสาหกรรม

อื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมก่อสร้าง เป็นต้น ดังนั้น หากมีการถอดถอนหรือปลดล็อคกัญชงให้ออกจากยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 แต่ให้กัญชงอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดเช่นเดียวกับยาสูบนั้น การวิจัยนี้จึงได้เสนอการออกกฎกระทรวงควบคุมการเพาะปลูก การผลิต การแปรรูปของกัญชง โดยศึกษามาตรการกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกัญชงและยาสูบมาเป็นแนวทางในการแก้ไขสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และนำมาตรการอุตสาหกรรมพืชยาสูบมาปรับใช้กับกัญชงเพื่อเป็นแนวทางการออกกฎกระทรวงควบคุมการเพาะปลูก การผลิต การแปรรูปกัญชงเช่นเดียวกับยาสูบ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางกฎหมายของกัญชง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเอกสาร เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและความสำคัญ แนวคิดทฤษฎี ซึ่งศึกษาจากกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศแคนาดา และศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับกัญชง

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ซึ่งจะทำการศึกษามาตรการทางกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางกฎหมายของกัญชงตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศแคนาดา โดยจะศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ผลงานวิจัย หนังสือ ตำรา บทความ กฎกระทรวง เอกสารทางวิชาการ รายงานการศึกษา วิทยานิพนธ์ เอกสารต่างๆ ในรูปแบบอื่นๆ เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 รวมถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน และสภาพปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของกัญชง
2. ทำให้ทราบมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องหรือเทียบเคียงกับกัญชง
3. ทำให้ทราบปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
4. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง

2. ผลการศึกษา

ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของกัญชง และสภาพปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชงในประเทศไทย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการใช้ประโยชน์จากกัญชง และมีมาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์จากกัญชงที่เหมาะสมกับประเทศไทย โดยการศึกษามาตรการกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย เพื่อมาเป็นแนวทางในการแก้ไขสถานะทางกฎหมายของกัญชง ให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และศึกษาการนำมาตรการอุตสาหกรรมพืชยาสูบมาปรับใช้กับกัญชงเพื่อเป็นแนวทางการออกกฎกระทรวงควบคุมการเพาะปลูก การผลิต การแปรรูปกัญชงเช่นเดียวกับยาสูบ

2.1 หลักเกณฑ์ในการตีความกฎหมายอาญา

เนื่องจากกฎหมายอาญานั้นเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองบุคคลและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และมุ่งหมายเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ของบุคคล ดังนั้น การตีความกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัดตามตัวอักษรโดยยึดหลักว่า “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ” จะตีความโดยขยายความเพื่อลงโทษหรือเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดไม่ได้ ในกรณีที่มีความสงสัยต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้เป็นประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิด (จำเลย หรือผู้ต้องหา) ดังจะเห็นได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคแรกที่บัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” ดังนั้น การตีความกฎหมายอาญานั้นจึงต้องตีความโดยเคร่งครัดจะนำจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น หรือกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งหรือหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้บังคับไม่ได้ เมื่อมีข้อเคลือบคลุมหรือสงสัยจะนำมาตรา 4 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ไม่ได้ ดังนั้น หลักเกณฑ์การตีความกฎหมายอาญาจึงสรุปได้ดังนี้

1. เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษ ฉะนั้นจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด กล่าวคือ ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติว่าการกระทำหรืองดเว้นกระทำการใดเป็นความผิด ก็ต้องตีความว่าเฉพาะการกระทำหรือการงดเว้นกระทำที่ระบุไว้เท่านั้น ที่กฎหมายมุ่งหมายจะให้เป็นการผิดการกระทำหรืองดเว้นกระทำอื่นนอกจากนั้นหาเป็นความผิดไม่

2. จะตีความกฎหมายอาญาในทางขยายความให้เป็นการลงโทษหรือเพิ่มโทษผู้กระทำให้หนักขึ้นไม่ได้

3. ในกรณีเป็นที่สงสัยศาลต้องตีความให้เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหาว่าไม่ได้กระทำความผิด แต่ทั้งนี้ต้องระลึกเสมอว่าศาลไม่มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้กระทำความผิด และศาลไม่มีหน้าที่พยายามหาทางตีความในทางที่ว่าการกระทำของผู้ต้องหาไม่เป็นการกระทำความผิด ศาลจะตีความไปในทางที่เป็นผลดีแก่ผู้กระทำความผิดก็ต่อเมื่อถ้อยคำของตัวบทเป็นที่สงสัยซึ่งอาจตีความว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดก็ได้ ไม่เป็นความผิดก็ได้ หรือจะให้เป็นอย่างใดก็ได้ เฉพาะในกรณีเช่นว่านี้เท่านั้น ศาลจึงจะตีความให้เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหา หยุด แสงอุทัย, (2548)

2.2 แนวคิดการลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalisation)

การลดทอนความเป็นอาชญากรรมตามความหมายขององค์การสหประชาชาติ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายเพื่อให้การกระทำบางอย่างที่เป็นอาชญากรรมถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นการให้ความหมายอย่างกว้าง การลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalisation) หมายถึง การถอดถอนการกระทำผิดที่ไม่ร้ายแรงออกจากความผิดทางอาญาโดยใช้มาตรการอื่นลงโทษแทน เช่น การปรับ โดยการลดทอนความเป็นอาชญากรรมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมุมมองของสังคมและศีลธรรม โดยสังคมนั้นอาจมองว่าการกระทำผิดบางอย่างอาจไม่ร้ายแรงจนถึงขั้นต้องได้รับการลงโทษทางอาญา แต่บางกรณีอาจจะต้องบังคับใช้กฎหมายอาญา โดยทั่วไปแล้วการลดทอนความเป็นอาชญากรรมส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้ในคดีที่มีความผิดไม่ร้ายแรง เช่น การเสพยาเสพติด การครอบครองยาเสพติดเพื่อใช้เสพส่วนตัวหรือเพื่อความบันเทิง การทำแท้ง เป็นต้น อย่างไรก็ตามหากนำการลดทอนความเป็นอาชญากรรมมาใช้ในคดียาเสพติดจึงหมายถึง การลดทอนหรือถอดถอนการกระทำที่ถือว่าผิดกฎหมายยาเสพติดโดยเฉพาะในกรณีของผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดที่ครอบครองยาเสพติดในปริมาณเล็กน้อยเพื่อเสพส่วนตัว โดยได้รับทางอาญาน้อยลงหรือไม่ต้องรับโทษทางอาญาด้วยการใช้มาตรการทางเลือกอื่น

การลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) หมายถึง การลดทอนความผิดทางอาญาหรือบทลงโทษโดยรัฐซึ่งการลงโทษนั้นจะใช้วิธีการอื่นที่แทนลงโทษด้วยการจำคุกในความผิดที่ไม่ร้ายแรง หลักการนี้อยู่ระหว่างหลักการห้ามปรามมิให้กระทำ (Prohibition) กับหลักการทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย (Legalization) ซึ่งแนวคิดนี้มีที่มาจากแนวคิดการทำให้ถูกต้องกฎหมายโดยทำให้การกระทำผิดในคดียาเสพติดกลายเป็นการกระทำที่ไม่ละเมิดกฎหมายและแนวคิดการลดการลงโทษจำคุก (Depenalization) กล่าวคือผู้ติดยาเสพติดยังคงมีความผิดแต่ลงโทษด้วยวิธีการอื่น เช่น การปรับ การลงบันทึกประจำวันของตำรวจ การคุมประพฤติ เช่น หลักการนี้มาใช้ปรับทัศนคติความผิดฐานเสพยาเสพติดว่าผู้กระทำผิดคือผู้ป่วยมิใช่อาชญากรกล่าวคือเมื่อใดที่บุคคลใดถูกตีตราว่าเป็นอาชญากรแล้วสังคมจะมองบุคคลนั้นในบริบทของการเบี่ยงเบนเสมอและบุคคลนั้นจำต้องยอมรับสภาพเช่นนี้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดตัวตนของบุคคลนั้นและนำไปสู่การเบี่ยงเบนอย่างถาวรซึ่งจะทำให้ผู้เสพยาเสพติดกลายเป็นอาชญากรโดยถาวร

โดยทั่วไปการลดทอนความเป็นอาชญากรรมของยาเสพติดที่ได้ผลดีจะต้องใช้ควบคู่กับแนวคิดอื่นร่วมด้วย เช่นการหันเหคดี (Diversion) ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในทุกขั้นตอนก่อนการจับกุม ระหว่างพิจารณาคดี และหลังการพิจารณาคดี และแนวคิดการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) คือ นโยบายที่มีเป้าหมายในการลดผลเสียต่อสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจซึ่งเกิดจากการใช้ยาเสพติดโดยเน้นการให้บริการสาธารณสุขโดยลดผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดและป้องกันอันตรายจากการใช้ยาเสพติด เช่น การให้ผู้ใช้สารเสพติดมารับการบำบัดหรือมารับการบำบัดที่ถูกต้องในสถานพยาบาลหรือสถานบำบัดของรัฐ (Public Health) ซึ่งทำให้การติดเชื้อ HIV จากการใช้เข็มฉีดยาลดลง เป็นต้น วัตถุประสงค์ของหลักการลดทอนความเป็นอาชญากรรมของยาเสพติด (Decriminalization) คือ เป็นแนวทางที่มุ่งหมายให้ทัศนคติต่อตัวผู้ติดยาเสพติดว่าเป็นผู้ป่วยมิใช่อาชญากร แต่การที่จะนำหลักการดังกล่าวมาใช้จะต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายมารองรับตามทฤษฎีตีตราที่ผู้ติดยาเสพติดได้รับคือการที่สังคมมองว่าเป็นอาชญากรเนื่องจากการที่กฎหมายกำหนดไว้

2.3 ปัญหาสถานะทางกฎหมายของกัญชง

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ของความเป็นยาเสพติดเบื้องต้นของกัญชง พบว่าองค์การสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลก และตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 สามารถวิเคราะห์ได้ว่ากัญชงเป็นพืชที่ให้สารเสพติดเช่นเดียวกับกัญชา คือ สารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล ซึ่งเป็นสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งทำให้เกิดภาวะพึ่งพา แต่กัญชงมีปริมาณสารดังกล่าวน้อยกว่ากัญชาจึงทำให้ผู้เสพไม่นิยมเสพกัญชง

2.3.1 สถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ

อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1972 กำหนดให้กัญชงเป็นยาเสพติด เพราะได้จำกัดความหมายของคำว่า “ต้นกัญชา” หมายความว่า พืชใดๆ ในตระกูลกัญชา ดังนั้น จากคำจำกัดความดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่ากัญชงที่เป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชา ย่อมถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษตามอนุสัญญาดังกล่าวด้วยเช่นกัน ตามอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1972 ได้จัดกัญชาอยู่ในยาเสพติดให้โทษประเภทสุดท้าย ซึ่งถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษที่มีโทษไม่รุนแรงต่อมนุษย์ และอนุญาตให้ปลูกและนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ เพื่อมุ่งหมายทางวิทยาศาสตร์ หรือวิจัยเท่านั้น และหากประเทศภาคีจะอนุญาตให้ปลูกพืชกัญชาเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์กัญชาหรือยางกัญชาจะต้องปฏิบัติตามข้อ 23 มาบังคับใช้

2.3.2 สถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกายังคงให้กัญชงเป็นยาเสพติดภายใต้กฎหมายยาเสพติดของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา (Controlled Substance Act) แต่ได้ผ่อนคลายนโยบายและมาตรการทางกฎหมายลง รวมทั้งได้ออกระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกกัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจ หากมลรัฐใดจะกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์จากกัญชงจะต้องมีองค์ประกอบตามที่รัฐบาลกลางได้กำหนดไว้

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีกฎหมายยาเสพติด (Narcotic Drugs Act 1967) ซึ่งจำกัดการใช้ การครอบครองกัญชารวมถึงกัญชง และเป็นประเทศที่อนุญาตให้ปลูกกัญชงเพื่อวัตถุประสงค์ทางอุตสาหกรรม สิ่งที่สำคัญในการใช้ประโยชน์จากกัญชง คือ ภาครัฐจะต้องออกกฎหมายควบคุมด้วยการออกใบอนุญาตสำหรับการเพาะปลูกและการอนุญาตสำหรับการวิจัย โดยกำหนดปริมาณสารเสพติด (THC) ที่อยู่ในต้นกัญชงให้ต่ำกว่าร้อยละ 0.5 อย่างไรก็ตามปริมาณสารเสพติดหรือสารที่เอชซีจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สภาพภูมิอากาศในแต่ละพื้นที่

ประเทศแคนาดาเป็นประเทศที่มีประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์จากกัญชงในเชิงอุตสาหกรรม และกำหนดให้กัญชงเป็นยาเสพติดตามกฎหมาย คือ Controlled Drug and Substances แต่ภาครัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของกัญชงว่ามีศักยภาพที่พัฒนาในเชิงอุตสาหกรรมได้ และสำหรับผู้ประสงค์จะปลูกกัญชง (Industrial Hemp) ในทางอุตสาหกรรมของแคนาดาโดยให้ความหมายของ Industrial Hemp ไว้ว่าคือพืชและทุกส่วนของต้นในวงศ์ Cannabis รวมถึงใบและช่อดอกซึ่งมีสารที่เอชซี (THC) ไม่เกิน 0.3% รวมทั้งสิ่งที่ได้จากต้นกัญชงดังกล่าวแต่ไม่รวมถึงเปลือกของต้นที่ลอกแล้วหรือเส้นใยที่ผลิตจากเปลือกของลำต้นที่ลอกแล้ว และกำหนดหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลคือ กระทรวงสาธารณสุข

2.3.3 สถานะทางกฎหมายของกัญชง ตามมาตรฐานกฎหมายประเทศไทย

ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ว่า มาตรา 5 “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับหรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” ความเป็นกฎหมายสูงสุด หรือ Supremacy of Law หมายถึง สถานะสูงสุดของกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นสถานะของกฎหมายนั้น ๆ ว่าอยู่ในลำดับสูงเหนือกฎหมายอื่นใดทั้งปวง และมาตรา 25 ได้ให้ความหมายของคำว่า สิทธิ และ เสรีภาพ หมายถึง บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำกรานั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตราบทว่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เห็นได้ว่า การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของปวงชนชาวไทยนั้น หากไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น ก็สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพในการนั้นๆ ได้ และนอกจากนี้ประเทศไทยยังมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป้าหมายการพัฒนาประเทศคือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นประเด็นปัญหภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข การป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติด เป็นประเด็นภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง แผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยแผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง กำหนดเป้าหมายเพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างจริงจังให้หมดไปในที่สุด (ภายใน 10 ปี)

สรุปได้ว่า ประเทศไทยไม่ได้มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้กัญชงเป็นยาเสพติดให้โทษอย่างชัดเจน เนื่องจากกัญชงมิได้จัดเข้าอยู่ในยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ถึงประเภท 5 เช่นเดียวกับกัญชา พืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น แต่กัญชงได้ถูกจัดให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 เพราะกัญชงเป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกับกัญชา การปลูกกัญชงโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ในประเทศไทยจึงถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และการขออนุญาตเกี่ยวกับกัญชงจะต้องมีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เห็นได้ว่า ในปัจจุบันกัญชงยังคงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษในแต่ละประเทศ และหลายๆประเทศได้ให้ความสนใจในการพัฒนากัญชงไปทางพืชเศรษฐกิจและในทางการแพทย์ โดยแต่ละประเทศก็ได้มีหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC ในกัญชง และหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC นั้น ต้องอยู่ในการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ

3. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

3.1 สรุป

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ของอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1972 พบว่า กัญชงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษ เพราะคำจำกัดความหมายของคำว่า “ต้นกัญชา” หมายความว่า พืชใดๆ ในตระกูลกัญชา ดังนั้น จากคำจำกัดความดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่ากัญชงที่เป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชา ย่อมถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษตามอนุสัญญาดังกล่าวด้วยเช่นกัน อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1972 ได้อนุญาตให้ปลูกและนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ เพื่อมุ่งหมายทางวิทยาศาสตร์หรือวิจัยเท่านั้น โดยประเทศภาคีใดจะอนุญาตให้ปลูกพืชกัญชาเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์กัญชาหรือยางกัญชา ก็จะต้องนำระบบการควบคุมในเรื่องต้นฝิ่นตามมาตรา 23 มาบังคับใช้

ส่วนกฎหมายต่างประเทศพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายควบคุมยาเสพติดหลัก คือ Controlled Substance Act ซึ่งกำหนดให้การใช้กัญชงผิดกฎหมาย ในปัจจุบันรัฐบาลกลางได้เปิดโอกาสให้มลรัฐออกระเบียบเพื่อให้ใช้ประโยชน์จากกัญชงในเชิงอุตสาหกรรมเพื่อการศึกษาวิจัย ได้เรียกว่า “ฟาร์มบิล” (Farm Bill) ซึ่งในบางรัฐ เช่น วอชิงตัน กำหนดให้กัญชงหมายถึงส่วนประกอบของพืช กัญชา (Cannabis) รวมทั้งใบดอก ลำต้น ก้านเมล็ดและยาง (Resin) โดยทั่วไปกัญชง หมายถึง กัญชา (Marijuana) แต่ได้ให้คำนิยามคำว่า Industrial Hemp หมายถึง กัญชง (Hemp) ที่มีสารทีเอชซี ร้อยละ 1 หรือน้อยกว่า รวมทั้งยังมีการแก้ไขกฎหมายบางมาตราเพื่อให้สอดคล้องกับคำจำกัดความข้างต้น และยกเว้น Industrial Hemp ออกจากการเป็นสารเสพติดตามกฎหมาย Controlled Substance เป็นต้น อย่างไรก็ตามการออกกฎหมายควบคุมการใช้ประโยชน์จากกัญชงในระดับมลรัฐจะต้องวางหลักเกณฑ์ การควบคุมไว้ภายใต้เงื่อนไขของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (DEA) ของรัฐบาลกลาง

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่อนุญาตให้ปลูกกัญชงเพื่อวัตถุประสงค์ทางอุตสาหกรรม สิ่งที่สำคัญในการใช้ประโยชน์จากกัญชง คือ ภาครัฐจะต้องออกกฎหมายควบคุมด้วยการออกใบอนุญาตสำหรับการเพาะปลูกและการอนุญาตสำหรับการวิจัย โดยกำหนดปริมาณสารเสพติด (THC) ที่อยู่ในต้นกัญชงให้ต่ำกว่าร้อยละ 0.5 อย่างไรก็ตามปริมาณสารเสพติดหรือสารทีเอชซีจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สภาพภูมิอากาศในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น รัฐบาลอาจกำหนดปริมาณสารทีเอชซีเกินกว่าร้อยละ 0.5 ได้ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่นั้นๆ

ประเทศแคนาดา มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลคือ กระทรวงสาธารณสุข และมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาเสพติดให้โทษ คือ กฎหมาย Controlled Drug and Substances Act ต่อมาได้ออกระเบียบแนบท้ายกฎหมายว่าด้วย Industrial Hemp Regulations โดยกำหนดให้ Industrial Hemp หมายถึง พืชตระกูล Cannabis หรือส่วนของต้น ได้แก่ ใบและดอกที่มีสารทีเอชซี (THC) ไม่เกินร้อยละ 0.3 รวมทั้งสิ่งที่ได้จากต้นดังกล่าวแต่ไม่รวมถึงเปลือกของต้นที่ลอกแล้วหรือเส้นใยที่ผลิตจากเปลือกของลำต้นที่ลอกแล้ว

สำหรับประเทศไทยไม่ได้มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้กัญชงเป็นยาเสพติดให้โทษอย่างชัดเจน เนื่องจากกัญชงมิได้จัดเข้าอยู่ในยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ถึงประเภท 5 เช่นเดียวกับกัญชา พืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น แต่กัญชงได้ถูกจัดให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 เพราะกัญชงเป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับกัญชา การปลูกกัญชงโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ในประเทศไทยจึงถือ

ว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และการขออนุญาตเกี่ยวกับกัญชงจะต้องมีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เห็นได้ว่า ในปัจจุบันกัญชงยังคงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษในแต่ละประเทศ และหลายๆประเทศได้ให้ความสนใจในการพัฒนากัญชงไปทางพืชเศรษฐกิจและในทางการแพทย์ โดยแต่ละประเทศก็ได้มีหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC ในกัญชง และหลักเกณฑ์และมาตรการในการควบคุมปริมาณสาร THC นั้น ต้องอยู่ในการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ

3.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าว พบว่า กัญชงมีสถานะเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมาย และมีหลายประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนากัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจ ดังนั้น หากประเทศไทยจะถอดถอนหรือปลดล็อกกัญชงออกจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับกัญชง เช่น ประกาศจากกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเพาะปลูกต้นกัญชง เพราะอุตสาหกรรมพืชยาสูบถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นแหล่งรายได้สำคัญของภาครัฐ และอุตสาหกรรมบุหรี่ยังสามารถสร้างอาชีพและรายได้จำนวนมากให้กับชาวไร่ยาสูบและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเทศปีละหลายล้านบาท ผู้เขียนเห็นว่า หากนำกรณีบทบาทของภาครัฐในการควบคุมสังคมและการควบคุมทางด้านเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมยาสูบซึ่งถือเป็นพืชเศรษฐกิจไทยมาปรับใช้กับกัญชงก็น่าเป็นผลดีในการพัฒนากัญชงให้เป็นพืชเศรษฐกิจเช่นเดียวกับยาสูบ โดยกำหนดประเด็นที่สำคัญในมาตรการกฎหมายดังนี้

- 1) ผู้ที่ขออนุญาตเกี่ยวกับการปลูกกัญชงต้อง ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การรักษาผู้ป่วย หรือการศึกษาวิจัยและพัฒนา
- 2) ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยหรือจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม สถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมาย ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ
- 3) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตผลิตกัญชง ปฏิบัติดังต่อไปนี้
 - 1) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิตแสดงว่าเป็นสถานที่ผลิต ลักษณะและขนาดของป้ายและข้อความที่แสดงในป้ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
 - 2) จัดให้มีการวิเคราะห์กัญชงที่ผลิตขึ้นก่อนนำออกจากสถานที่ผลิต โดยต้องมีการวิเคราะห์ทุกครั้ง และมีหลักฐานแสดงรายละเอียดซึ่งต้องเก็บรักษาไว้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
 - 3) จัดให้มีฉลากและเอกสารกำกับกัญชง หรือคำเตือน หรือข้อควรระวังการใช้ที่ภาษาชนะหรือหีบห่อบรรจุกัญชงที่ผลิตขึ้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
 - 4) จัดให้มีการแยกเก็บกัญชง เป็นสัดส่วนจากยาหรือวัตถุอื่น และเก็บในที่ซึ่งมั่นคง แข็งแรงและมีกุญแจใส่ไว้ หรือเครื่องป้องกันอย่างอื่นที่มีสภาพเท่าเทียมกัน
 - 5) ในกรณีที่กัญชง ถูกโจรกรรม สูญหาย หรือถูกทำลาย ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบโดยมิชักช้า

เอกสารอ้างอิง

- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560”,ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 19 ก, 18 กุมภาพันธ์ 2562.
- “พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522”,ราชกิจจานุเบกษา. 22 เมษายน 2522.
- “พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2560”,ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก, 26 กรกฎาคม 2560.
- “พระราชบัญญัติยาสูบ พุทธศักราช 2509”,ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 83 ตอนที่ 117, 29 พฤศจิกายน 2509.
- “ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2499”,ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 73 ตอนที่ 95/ฉบับพิเศษ, 13 พฤศจิกายน 2499.
- หยุด แสงอุทัย. (2548). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพริก.
- กองควบคุมวัตถุเสพติด. (2562). *คู่มือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการกำกับดูแลซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 5 เฉพาะเฮมพ์ (Hemp)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานเกษตรอำเภอพบพระ จังหวัดตาก. (2563) *มารู้จัก "กัญชง" กันเถอะ*. สืบค้น 10 กรกฎาคม 2563, จาก www.tak.doae.go.th.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2554). *สวยปัง! ด้วย "กัญชงจากกัญชา"*. ผลงานวิจัย จากทีมนักวิจัยจากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้น 10 กรกฎาคม 2563, จาก www.manager.co.th.